

ЕКОЛОГІЧНЕ, ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ ПРАВО

Архіпова Т.Є.

студентка,

Науковий керівник: Копиця Є.М.

кандидат юридичних наук, асистент,

*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

Одним із найголовніших напрямків сучасної екологічної політики є забезпечення сприятливого для життя і здоров'я людини навколишнього природного середовища. Це положення, закріплене в Конституції України, знаходить своє відображення у великій кількості нормативно-правових актів, які покладають на органи державної влади і органи місцевого самоврядування відповідні обов'язки і наділяють їх повноваженнями для гарантування безпечного довкілля.

Конституція України, реалізуючи вимоги ст. 21 Загальної декларації прав людини, встановила, що громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами [1, 2]. Форми такої участі в аспекті громадського управління досить різноманітні. Відповідно до цього положення, громадяни мають право об'єднуватися в екологічні, природоохоронні та інші організації, діяльність яких спрямована на захист навколишнього середовища.

Як зазначає С. О. Люленко, найбільша кількість природоохоронних організацій працюють за такими напрямками, як екологічна освіта та виховання, експертна діяльність, контроль за станом природних ресурсів, інформування та природоохоронна пропаганда, природоохоронні акції тощо. Діяльність тих природоохоронних організацій, які переважно складаються з науковців і професійних екологів, спрямована на збереження біорізноманіття, створення природоохоронних територій, підготовку громадських еколого-експертних оцінок, здійснення громадського екологічного моніторингу. Численні природоохоронні організації займаються екологічною журналістикою самі або взаємодіють зі ЗМІ [3].

Якщо звертатися до організаційно-правових форм таких об'єднань, то основою громадського екологічного руху в Україні є всеукраїнські громадські організації, місцеві екологічні групи, благодійні фонди, наукові товариства, тематичні об'єднання, асоціації, мережі, робочі групи, створені для розв'язання національних і місцевих екологічних проблем. Усього налічується близько 500 громадських екологічних організацій, з них 28 всеукраїнського рівня, зареєстровані Мін'юстом України.

Найбільші організації: Українське товариство охорони природи, Всеукраїнська екологічна ліга, Українська екологічна асоціація «Зелений світ», Всеукраїнська дитяча спілка «Екологічна варта», Національний екологічний центр України, Всеукраїнська громадська екологічна організація «Мама-86», Українське географічне товариство, Українське ботанічне товариство. Громадські екологічні організації є в усіх регіонах України [4].

Діяльність даних екологічних організацій дійсно є суттєвою та впливовою. Як приклад можна проаналізувати активність Всеукраїнської екологічної ліги, яка є організатором численних кампаній на захист довкілля («Заміни лампу – зміни світ», «Батарейкам – утилізація», «Пестициди: зменшення ризиків» та ін.), а також автором законопроектів («Закон України «Про державне регулювання у сфері мийних засобів», «Про обмеження виробництва, використання, ввезення та розповсюдження в Україні полімерних пакувальних пакетів довгострокового розкладу»). Більше того, представники даної організації було проведено громадську екологічну експертизу території парку ім. А. Малишка в Києві.

Про значимість діяльності громадських організацій у забезпеченні права на безпечне довкілля свідчить той факт, що упродовж 2011–2013 рр. Міністерство екології та природних ресурсів України підтримувало зв'язки з громадськими організаціями, котрі переймаються розв'язанням проблем довкілля. У 2011 р. у ході підготовки Національного плану дій із питань охорони навколишнього природного середовища було проведено громадські експертні обговорення в різних регіонах та одержано понад 900 коментарів до проекту від 129 громадських організацій [5].

Окрім взаємодії з органами публічної влади, громадські організації екологічного спрямування активно взаємодіють із громадянами, допомагаючи у поданні звернень та запитів до уповноважених установ. Аналіз звернень громадян до Мінприроди України (що надходили через гарячу телефонну лінію міністерства та урядову гарячу лінію, а також висловлені на особистому прийомі) показав, що за підсумками 2016 року порівняно з аналогічним періодом 2015 року спостерігалась динаміка збільшення кількості звернень громадян до Мінприроди на 43,3 %, що на 439 звернень більше у порівнянні з аналогічним періодом минулого року [6].

Підсумовуючи, варто наголосити на тому, що рівень активності екологічних громадських організацій в Україні є досить високим і характеризується множинністю напрямів діяльності: від проведення акцій, моніторингових доглядів довкілля, консультації громадян до розробки законопроектів. Проте, на жаль, екологічний рух на сьогодні отримує недостатню економічну підтримку з боку держави, постійно зазнаючи проблем фінансування. Варто будувати державну екологічну політику виходячи з того, що дана сфера правового регулювання не може обмежуватися лише роботою одного профільного міністерства, адже збереження безпечного довкілля стосується кожного.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. – 2008. – № 93.
3. Люленко С. Громадські природоохоронні організації та напрями їх екологічної діяльності. – Молодь і ринок № 3 (146), 2017. – С. 62–65.
4. Роз'яснення «Характеристика громадських формувань як інститутів громадянського суспільства» Міністерства юстиції України від 24.01.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=n0016323-11>.
5. Ковпак Л. В. Екологічні проблеми в діяльності українських громадських організацій. – Український історичний журнал. – 2013. – № 4 – С. 63–77.
6. Звіт Мінприроди про стан розгляду звернень громадян за 2016 рік від 06.05.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/news/27478.html>

Бороденко Д.А.

студентка,

*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАХИСТУ ТВАРИН

Прагнення України розвивати свою політику, економіку, соціокультурний елемент, екологію згідно європейських стандартів передбачає створення відповідних програм, законодавчих змін, рекомендованих європейським співтовариством. Не є виключенням і проблеми захисту навколишнього природного середовища, зокрема тварин як його невід'ємного елемента.

За останні роки збільшилися випадки жорстокого поводження з тваринами та їх масового знищення. Все частіше ми дізнаємося про масові обстріли, отруєння, насилля, експлуатацію та незаконне використання як диких тварин, так і домашніх улюбленців. Внаслідок цього на громадському рівні та засобів масової інформації виникло протистояння зоозахисних рухів та організацій проти так званих «догхантерів» та інших осіб, прихильників таких дій.

Активісти по захисту тварин все ж знайшли підтримку у світового співтовариства, були розроблені міжнародні документи, зокрема Конвенції Ради Європи. Це Європейська конвенція про захист тварин під час міжнародних перевезень № 065, Європейська конвенція про захист тварин, що утримуються для сільськогосподарських цілей № 087, Європейська конвенція про захист тварин, призначених на забій, Європейська конвенція щодо захисту хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей № 123, Європейська Конвенція щодо захисту домашніх тварин № 125, Бернська Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі. Наразі Україна є учасницею лише двох з зазначених Конвенцій. Так, законом від 18.09.2013 № 578-VII Україна ратифікувала Конвенцію про захист домашніх тварин. До Європейської